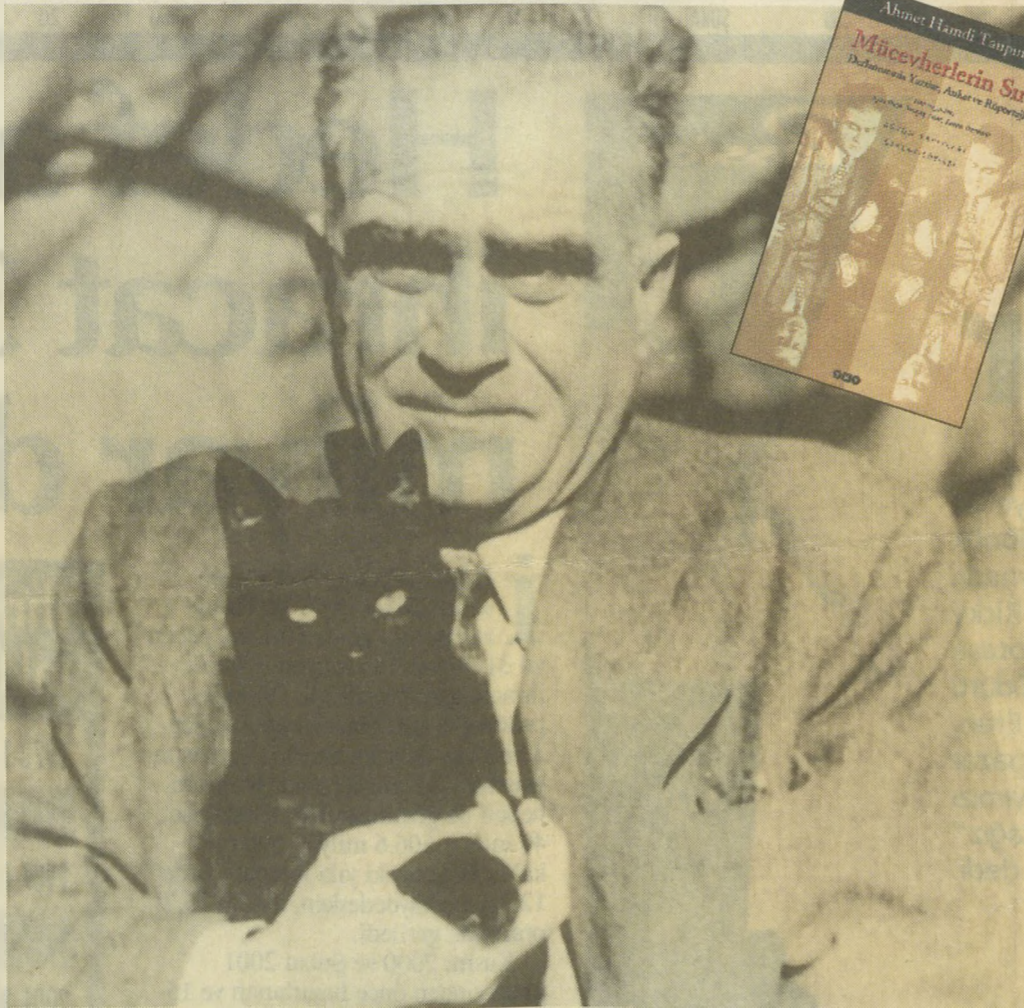

Tanpınar'ın Menderes öfkesi

SKaplan@hurriyet.com.tr
Sefa
KAPLAN

Celâl Bayar- Adnan Menderes çetesi

Evet, şahsi idare de, bütün mahzurlarına rağmen bir idare şeklidir. Ve her şeyden evvel şahsiyet denen o büyük çekirdeği ister. Adnan Bey'de bu yoktu. O sahnedeki rolünü benimsemiş, o kıyafette sokağa fırlamış istidatsız bir aktördü. Hayatı kaçma ile geçti. (...) Ne garip Başvekil ki en büyük propagandasını biçare eğlence kadınlarından dinledik. Türk tarihinde erkekliğinin kudretiyle övülen tek Başvekil, iktidar mevkiini muhafaza için Cumhuriyet Meclisine, "Siz isterseniz hilafeti de iade edersiniz!" tavizini veren adamdır. Biçare bilmiyordu ki bir Millet Meclisi'nin dahi salâhiyetleri mahduttur. Anayasa denen bir şey vardır, onun da arkasında bütün müesseseleriyle bir millet bekler (...) Celâl Bayar-Adnan Menderes çetesi

İsmet Paşa'da düşman yerine örnek görselerdi, Türkiye şimdi başka bir Türkiye olurdu.

★

Celâl Bayar ise sadece komitecidir. Otuz seneden fazla mebusluk, vekillik, başvekillik, devlet reisliği yapmıştır, ama yine komitecidir. Kendisi Çankaya'ya kapanır, Başvekil yurdu ateşe vermek için yollara düşer.

Neticede memleketin temiz evlatları zaruri olarak harekete geçerler. Milli Birlik Komitesi bu Sardanapal taklitlerini çuvala tıkarak Yassıada'ya gönderir.

Demokrat Parti dediğimiz talihsizlikte birkaç mesut hadise vardır. Bunlardan biri şüphesiz ki mücrimlerin hemen hepsinin adaletin elinde olmasıdır.

YKY tarafından yayımlanan "Mücevherlerin Sırrı" isimli kitapta yer alan yazıların bir kısmı, şair, edebiyat tarihçisi ve romancı Ahmet Hamdi Tanpınar'ın, bugüne kadar bize sunulandan son derece farklı fikirler taşıdığını koyuyor ortaya. Özellikle, 27 Mayıs ihtilâlinde sonra kaleme alınan yazılara bakıldığında, Tanpınar'ın DP dönemine ve DP

liderlerine ağır bir dille hakaret ettiği görülüyor. Başta Bayar ve Menderes olmak üzere DP'li sanıklara idam cezası verilmesi durumunda bile tatmin olmayacağını belirten Tanpınar, herbirinin işkenceden geçirilmesini bile istiyor. Peki ama bu yazılar bugüne kadar neden çıkmamıştı günışığına? Bilinçli bir gizleme çabası mıydı bu, yoksa tesadüf mü? Okuyun ve kendiniz karar verin...

Cehennem azabı gerekli

Hepsinin hak ettikleri cezaları göreceklerine eminim. Fakat bu cezaların beni ve hiç kimseyi tatmin etmeyeceğine de eminim (...) Sade yaşayanları değil, gelecek nesilleri de mahkum eden bu cürmü kim ve hangi karşılıkla ödeyebilir? İdam cezası mı? Hepimiz öleceğiz. Burada Dostoyevski'nin ve Camus'un o kadar dahiyane bir ısrarla anlattıkları o son anın azabı dahi benim için mânasızdır. Kaldı ki milyonlara fenalık eden bu insanları adalet kılıcı teker teker vuracak. Öldükleri zaman da her şey bitecek, ne de bekleyiş... Hapis mi? Bir vatani hapishaneye çeviren insanların birkaç yıl hürriyetlerinden mahrum oluşu neyi ifade eder? Tek bir insan öldüren katil belki kendi hayatı pahasına bir misilleme olarak bu cürmü ödeyebilir! Fakat milyonlarca insanı ezen, taassup ve cehalet ifritlerini azdıran, cemiyet hayatını altüst eden ve belki de istikbalini tehlikeye sokan bu insanlar için bu cezaların manası nedir? (...) Böyle bir cürüm için din kitaplarının cehennemi, çeşitli azapları lazımdır.

Orduya minnettarız

Ağzı köpüklü Adnan Menderes, kin çıkını ve Anayasa hırsızı Celâl Bayar, hepsi öldürmeye, yakıp yıkmaya ve servet ve sâmanlarıyla kaçmaya her an hazır yaşıyorlarmış. Hayır, biz ordumuza sadece tam yerinde ve zamanında bir kurtarmayı değil, bütün bu unutulmayacak manzaralara da medyunuz. İş o kadar güzel idare ettiler ki, en cahilimizin bile mahiyetleri hakkında şüphesi kalmadı.

Menderes Kazıklı Voyvoda'yı taklide kalktı

Bir gün tahsilini hür düşünce ve insan cennetinin vatani olan o diyarlarda yapmış bir Demokrat mebusa rastladım. Laf arasında hiçbir münasebet yokken birdenbire şu cümleyi yumurtladı: "Son zamanlarda tarihimizde üç büyük adam yetişti. Abdülhamid, Mustafa Kemal ve Adnan Bey." Bulduğumuz yer ne münakaşaya ne de kavgaya müsaitti. "Atatürk'ü aradan çıkartsanız iyi olur, dedim; bana böyle bir taviz vermeye mecbur değilsiniz." Bu adam felsefe tahsil etmişti. Tarih bildiğini zannediyordu. Fakat cibiliyeti onun temyiz dediğimiz o büyük hassadan ve değer fikrinden mahrum etmişti.

Demokrat idarenin Abdülhamid'de örnek arayıp aramadığını bilemem. Zaten çoğunluğu tarih bilmezdi. Ve zaten o fasit daireye girer girmez her bildiklerini unuttukları muhakkaktı. Yalnız Adnan Menderes'in Çakıcı Efe'den Abdülhamid'e ve Hitler'e kadar bir yığın örnekleri bulunduğu muhakkaktı. Ve hepsine birden yetişmek isterdi. Son zamanlarda da Kazıklı Voyvoda'yı taklide kalktı. Yazık ki şahsi idare birtakım meziyetler ister.

★

Fakat daha garibi var. Adnan Bey'in kendisi de Atatürk'e benzediğine inanmıştı. Hugo'nun tabiriyle bu "hırsız feneri" kendisini güneş addediyordu. Hiç olmazsa zaman zaman İnönü'nün henüz hayatta olduğunu unuttuğu anlarda.

